

2.) Penalties

- Ročník:** 5. ročník ZŠ
- Tematický celok:** Moja škola
- Téma GV:** Životné prostredie
- Téma:** Trieda ako sociálna skupina, práva a povinnosti žiakov v škole a v rámci kolektívu triedy, triedna a školská samospráva
- Čas:** 45 minút
- Pomôcky:** flipchartové/plagátové papiere (cca 5-6 ks), farebné hrubé fixky.
- Poznámka:** *Dohodnite sa s pani riaditeľkou/pánom riaditeľom o návšteve triedy 10 minút pred koncom hodiny za účelom zhodnotenia nápadov na vylepšenie environmentálnej stratégie školy (ideálne by bolo priamo sa dohodnúť na prísľube podporiť praktickú realizáciu aspoň jedného alebo viacerých uskutočniteľných žiackych nápadov)*
- Ciele:**
- umožniť žiačkam a žiakom prežiť si priamu skúsenosť s kolektívnou a individuálnou zodpovednosťou v rámci školy a triedy, ako aj spoznať ich triedu ako sociálnu skupinu
 - aplikovať poznatky žiačok a žiakov o kolektívnej a individuálnej zodpovednosti na problematiku životného prostredia
 - oboznámiť žiačky a žiakov s princípom: „mysli globálne, konaj lokálne“

Postup:

Evokácia – 10 minút

1

Skúste v rámci triedy ako skupiny uvažovať nahlas (prostredníctvom tzv. brainstormingu) o možných riešeniach načrtnutého problému: ako by sme mohli prispieť k ochrane životného prostredia v triede, škole a jej okolí. Všetky nápady zapisujte na tabuľu/flipchart a v prípade potreby stimulovať burzu nápadov pomáhajte žiakov podpornými otázkami:

- Čím, alebo akými energiami sa dá šetriť v škole? Ako?
- Kam ide v našej škole odpad? Ako sa dá ekologicky nakladať s odpadom?
- Čo by sa dalo vylepšiť na budove školy tak, aby sme šetrili životné prostredie?

2

Spoločne si objasnite pojmy, ktoré by nemuseli byť všetkým známe a ktoré zazneli v rámci brainstormingu (napr. separácia odpadu, recyklácia, atď.). Využite pri tom slovník globálneho vzdelávania.

3

Vyzvite žiačky a žiakov, aby spomedzi navrhovaných nápadov vybrali zopár (maximálne 4), o ktorých si myslia, že sa dajú uskutočniť v škole.

Uvedomenie – 25 minút

4

Rozdeľte žiačky a žiakov do 4-5 skupín (podľa počtu vybraných nápadov) a pridajte každej skupine jeden. (Ak nemáte dostatok nápadov, môžete zadať rovnaký nápad pre dve skupiny.)

- 5** Zadaťte im úlohu predstaviť si, ako by vyzerala praktická realizácia daného nápadu v ich škole: Kto by sa do jeho organizácie mal zapojiť? Čo všetko by sa muselo vykonať a zohnať? Ako pomôcku rozdaťte skupinám Pracovný list s názornou ukážkou a pripravenou šablónou „akčného plánu“, do ktorej si môžu svoje zistenia prehľadne spísať.
- 6** Po 10 minútach zozbierajte akčné plány od skupín a oznámte im, že 10 minút pred koncom hodiny príde ku vám do triedy pani riaditeľka/pán riaditeľ, aby zhodnotil/a nápady jednotlivých skupín a vybral/a jeden, ktorý sa následne v škole zrealizuje. Vyzvite skupiny, aby si počas nasledujúcich 10 minút pripravili plagát/scénku/prejav, ktorým by mohli za 1 minútu čo najlepšie presvedčiť pani riaditeľku/pána riaditeľa, aby podporil/a ich nápad.
- 7** Každá skupina počas nasledujúcich 10 minút rozmýšľa, ako zapôsobiť na pani riaditeľku/pána riaditeľa, pričom rady a nápady môže čerpať aj od ostatných skupín, prípadne od Vás. Skupiny s rovnakým nápadom sa môžu v tejto aktivite spojiť a vymyslieť spoločnú prezentáciu. Vysvetlite im, že ich cieľom nie je súťažiť medzi sebou, ale spolupracovať ako jeden triedny tím za účelom presvedčiť pani riaditeľku/pána riaditeľa, aby sa v škole uskutočnil aspoň jeden z nápadov. Budú ako futbalový tím, ktorý strieľa penalty, pričom stačí ak spoločnými silami vsieti jednu.
- 8** Po 10 minútach zabezpečte príchod pani riaditeľky/pána riaditeľa do triedy. Nechajte žiačky a žiakov, nech prezentujú svoje nápady (kvôli plynulej časovej koordinácii určite poradie prezentácií už vopred). Oznámte skupinám, že vyhodnotenie víťazného nápadu bude vyhlásené neskôr, keď si pani riaditeľka/pán riaditeľ preštuduje akčné plány pre jednotlivé nápady a premyslí si svoje rozhodnutie.

Reflexia – 10 minút

- 9** Pochváľte všetky žiačky a žiakov za ich aktívny prístup k plneniu zadanej úlohy. Položte im zopár otázok (uvedené nižšie) s cieľom vyjasniť si rozdiel medzi individuálnym a kolektívnym konaním na lokálnej a globálnej - celosvetovej úrovni. Otázky smerujte k uvedomeniu, že o osude prírody a človeka spoločne rozhodujeme všetci, ako jeden tím.
- Čo bolo vašim cieľom počas tejto hodiny?
 - Myslíte si, že sa vám podarilo dosiahnuť váš cieľ? Dokázali ste niečo? Kto to dokázal?
 - Ako ste sa cítili pri tejto aktivite? Prečo?
 - Aké typy zodpovednosti ste si uvedomovali počas dnešnej aktivity? Za čo ste cítili zodpovednosť? Za seba alebo za celú triedu?
 - Čo nové ste sa pri tejto aktivite naučili?
 - Čo môže znamenať princíp : „mysli globálne, konaj lokálne“?
 - Máte chuť pokračovať v realizácii aktivity, ktorú ste navrhli pani riaditeľke/pánovi riaditeľovi? Prečo áno? Prečo nie?

Pracovný list

AKČNÝ PLÁN pre nápad

Príklad:

Krok	Čo treba urobiť?	Ako?	Kedy?	Čo budeme potrebovať?	Kto je za to zodpovedný?
1	Presvedčiť vedenie školy	Návšteva v riaditeľni, petícia	September 2012	2 zástupcov, petícia, dobrovoľníci na jej nosenie po triedach	Celá trieda, zástupca = predse- da Mišo
2	Pripraviť plán aktivít a využitia peňazí s vedením školy				Riaditeľ/ka a zástupcovia triedy – Petra a Mišo
3	Usporiadať koncert				Organizačný tím
4	Použiť peniaze na kúpu recyklačných smetných košov				
5	...				

Krok	Čo treba urobiť?	Ako?	Kedy?	Čo budeme potrebovať?	Kto je za to zodpovedný?
1					
2					
3					
4					
5					
7					
8					

Námety

Vodný svet

Odporúčaný ročník:	5. ročník ZŠ
Tematický celok / téma:	Moja rodina/Zdravý spôsob života v rodine
Téma GV:	Globálne problémy a rozvojová spolupráca
Hlavný cieľ:	Upozorniť na nedostatok pitnej vody v určitých oblastiach sveta.

Stručný opis: Zadaťte žiačkam a žiakom úlohu, aby si spísali zoznam činností, pri ktorých denne spotrebúvajú čistú pitnú vodu. Môžu postupovať chronologicky, od ranného umývania zubov až po večernú hygienu. Nakoniec ich nechajte odhadnúť, koľko litrov vody priemerne za deň minú (pre inšpiráciu môžete použiť tabuľku z aktivity „Voda nad zlato“ v matematickej časti metodického príručky GRV na ZŠ). Podľa oficiálnych údajov priemerná spotreba vody na Slovensku je 90 -140 litrov na osobu a deň v závislosti od oblasti. Hygienické minimum stanovené WHO je 70 litrov na deň, pričom mnoho krajín na svete túto hranicu nedosahuje. Pripravte si pre žiačky a žiakov prezentáciu údajov o spotrebe vody v iných krajinách sveta a diskutujte o probléme nedostatku pitnej vody vo svete, ako aj o možnostiach jeho riešenia.

Odporúčané stránky:

http://www.data360.org/pub_dp_report.aspx?Data_Plot_Id=346
http://ec.europa.eu/clima/sites/campaign/news/news16_sk.htm
<http://www.dolceta.eu/slovensko/Mod5/Vybavenie-domacnosti.html>
<http://svetbezchudoby.erko.sk/wp-content/xviii-2.pdf>
<http://korzar.sme.sk>
www.copijeme.sk

Cesty objaviteľov

Odporúčaný ročník:	5. ročník ZŠ
Tematický celok / téma:	Objavitelia
Téma GV:	Ľudské práva
Hlavný cieľ:	Pochopiť zodpovednosť konania človeka a zodpovednosť za svoje konanie a za svet, ktorý týmto konaním ovplyvňujeme.

Stručný opis: Pripravte a rozdajte žiačkam a žiakom dokumenty, s ktorými chcete na hodine pracovať. Ich úlohou bude samostatne z dokumentov vypísať všetky práva, o ktorých

si myslia, že sú v bežnom živote porušované v rámci ich rodiny. Dajte im čas na diskusiu v menších skupinách a potom im rozdajte vybrané okopírované príbehy detí z krajín ako Pakistan, Barma, Afganistan, Mozambik... (ktoré sú v časti „Práva pre všetkých“ v príručke „Aktívne globálne školy – Informačná časť“). Príručku si môžete stiahnuť na stránke:

<http://www.clovekvohrozeni.sk/sk/metodicke-prirucky>).

Požiadajte žiačky a žiakov o analýzu textu v rámci jednotlivých skupín a o vyhľadanie pasáží, ktoré svedčia o porušovaní práv daných detí v ich rodinnom živote. Diskutujte spoločne o právach v rodine, o ich dodržiavaní u nás a v iných krajinách sveta, a tiež o význame oboznámenia sa s predloženými dokumentmi.

Globálna akadémia

Odporúčaný ročník: 5. ročník ZŠ

Tematický celok /

téma:

Projekt/ Škola budúcnosti

Téma GV:

Globalizácia a vzájomná previazanosť

Hlavný cieľ:

Vymedziť pojmy globalizácia a vzájomná previazanosť, diskutovať o nich v kontexte vzdelávania.

Stručný opis: Vysvetlite žiačkam a žiakom základné pojmy. Rozdeľte ich do skupín a nechajte ich diskutovať na tému globalizovanej školy budúcnosti. Ako by mohlo vyzerať takéto medzinárodné školstvo? Ktoré predmety by mohli byť vyučované podobne v krajinách celého sveta, a ktoré špecificky v jednotlivých krajinách? Ako by sa dalo zabezpečiť, aby sa v škole učili len overené a aktuálne informácie?

Pre podnietenie žiačok a žiakov k diskusii si môžete pripraviť prezentáciu alebo krátky článok o Khanovej akadémii (odkazy nižšie), resp. o iných pokrokových metódach vo vzdelávaní, ktoré rozdáte v zjednodušenej forme do jednotlivých skupín.

Odporúčané stránky:

<http://technologicke-novinky.blogspot.com/2011/07/jak-se-meni-vzdelavani-diky-khan.html>

<http://havlicekpetr.blog.idnes.cz/c/200777/Je-Salman-Khan-JA-Komenskym-pro-21-stoleti.html>

<http://21stoleti.cz/blog/2011/03/23/rok-2050-vlada-zen-a-konec-chozeni-do-prace/>

Moji susedia

Odporúčaný ročník:

5. ročník ZŠ

Tematický celok /

téma:

Moja rodina/ Širšia rodina, susedia, priatelia, známi -
medziľudské vzťahy

Téma GV:

Multikulturalizmus

Hlavný cieľ:

Zamyslieť sa nad svojím postojom k multikultúrnej spoločnosti
a nad problematikou stereotypov a predsudkov.

Stručný opis: Pripravte si pracovný list s opisom osôb, z ktorých si žiačky a žiaci budú
vyberať svojich priamych susedov do činžiaku. Opisy osôb budú vyzeráť asi takto:

- A)** moslim, ktorý mal v minulosti problémy so zákonom
- B)** nevidiaci hudobník, ktorý každý večer cvičí na klavíri
- C)** chudobná rodina, ktorej školopovinný syn popri škole pracuje 8 hodín denne v továrni
- D)** rozvedená mamička s dvojročnou dcérou, ktorá žije v chudobných pomeroch
- E)** starší muž afrického pôvodu, ktorý bol v minulosti väznený ako terorista
- F)** prisťahovalkyňa z Afriky s matkou, ktorá bola súdená za zabitie svojho manžela alkoholika
- G)** rómsky hudobník z Kokavy nad Rimavicou s rodinou

Rozdeľte žiačky a žiakov do skupín a dajte im čas na výber osôb, ktoré by radi prijali do
svojho priameho susedstva, a ktoré by radšej umiestnili niekam inam. V následnej diskusii
si porovnajte závery každej skupiny a diskutujte o dôvodoch, podľa ktorých sa pri výbere
rozhodovali. Nakoniec im prezradte, ktoré slávne osobnosti jednotlivé opisy reprezentovali:

- A)** Muhammad Ali – preslávený americký boxer, protivojnový aktivista a bojovník za ľudské práva,
- B)** Stevie Wonder – americký hudobník,
- C)** Jim Carrey – známy hollywoodsky komik,
- D)** J.K. Rowlingová – autorka kníh o Harrym Potterovi,
- E)** Nelson Mandela – držiteľ Nobelovej ceny za mier,
- F)** Charlize Theron – slávna hollywoodska herečka,
- G)** Vlado Sendrei – hudobník a rómsky aktivista, ktorý okrem iného spolupracoval na tvorbe
hudby k americkému filmu Sherlock Holmes 2.

Diskutujte so všetkými skupinami o tom, či sa ich názory po tomto odhaleení zmenili a prečo.
V diskusii nadviažte na tému stereotypy a predsudky a ako súvisí s multikulturalizmom.

Odporúčané stránky:

<http://www.multikulti.sk>

<http://www.otvorenaskola.sk>